

LTO-Internationale melkprijsvergelijking 2004

*prezzi di latte • melkprijzen • prix du lait
milch preise • mjölk priser • milk prices • maelk priser*

COLOFON

Uitgave

LTO Nederland
Vakgroep Rundveehouderij
Postbus 29773, 2502 LT Den Haag
telefoon (+ 31) 70 3382700
e-mail info@lto.nl
www.lto.nl

juli 2005

In samenwerking met

European Dairy Farmers
c/o German Agricultural Society (DLG).
Eschborner Landstrasse 122
D-60489 Frankfurt/Main, Duitsland
telefoon (+ 49) 69 24 788 312
e-mail D.Mirbach@dlg-frankfurt.de
www.dairyfarmer.net

Vormgeving omslag

Willemijn de Lint, Haarlem

Bestellingen

Het rapport en de Engelstalige versie kan worden gedownload via www.milkprices.nl of besteld worden via:
telefoon (+ 31) 79 3681506
e-mail S.Imamdi@pz.agro.nl

© Overname van tekst is toegestaan met bronvermelding: LTO-Internationale melkprijsvergelijking, www.milkprices.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding en leeswijzer	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Leeswijzer	4
2. Melkprijzen	5
2.1 Melkprijzen 2004.....	5
2.2 Zuivelondernemingen	9
2.3 Verenigde Staten en Nieuw-Zeeland	13
2.4 Nieuwe EU-lidstaten	14
2.5 Melkprijzen 1999 tot en met 2004	15
3. Vooruitblik 2005	17
Bijlage Overige tabellen en grafieken	19
Tabel 6 Gemiddelde melkprijzen 1999 t/m 2004.....	19
Tabel 7 Gemiddelde voorschotmelkprijzen januari t/m mei 2005	20
Tabel 8 Gemiddelde koersen in euro	21
Grafiek 5 Nederlandse notering boter	21
Grafiek 6 Nederlandse notering mager melkpoeder.....	22
Grafiek 7 Keulse/Hannover notering Nederlandse jonge Goudse kaas.....	22

Voorwoord

Het doet mij een genoegen ook dit jaar weer een melkpreisoverzicht te kunnen presenteren van een aantal belangrijke Europese zuivelondernemingen. Internationaal wordt deze melkpreisvergelijking regelmatig gebruikt als een betrouwbare referentie als het gaat over uitbetaalde melkpreizen. In dat opzicht is het van belang dat dit onderzoek wordt uitgevoerd, maar uiteraard is het ook bedoeld om melkveeouders te informeren over waar wij nu eigenlijk staan als het gaat om uitbetaalde melkpreizen.

Het afgelopen jaar is er in Europa veel discussie geweest over de steeds dalende melkpreizen als gevolg van aanpassingen van het EU-landbouwbeleid en de toenemende concurrentie tussen de supermarkten. Opvallend is dat de situatie op de wereldzuivelmarkt het afgelopen jaar redelijk gunstig is geweest, maar door de afbouw van het EU-beleid hebben de Europese melkveeouders daarvan nauwelijks kunnen profiteren.

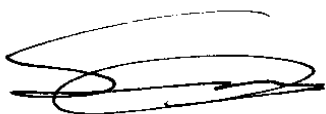
Feit is dat de melkpreis op een historisch dieptepunt is beland. Optisch lijkt het dat de melkpremie hoger is dan de daling van de melkpreis, maar het feit dat de interventiepreisdaling pas vanaf juli is gerealiseerd, geeft aan dat het effect over een heel jaar hoger zal uitvallen.

Opvallend is de ontwikkeling in de tien nieuwe lidstaten. De melkpreizen groeien in snel tempo naar de 'westerse' prijs en de markten daar geven nieuwe kansen voor ondernemingen met toegevoegde waardeproducten.

De komende jaren zullen in het teken staan van een verdere afbouw van productgerelateerde steun en een verdere liberalisering van de wereldhandel. In 2005 wordt een nieuwe poging gedaan een WTO-akkoord te sluiten. Dit kan van grote invloed zijn op eventuele verdere hervormingen van het EU-beleid. Het is dan ook van belang dat de Europese zuivelondernemingen daar op voorbereid zijn. Bij de beoordeling van de prestaties van zuivelondernemingen moet dus niet alleen worden gekeken naar de uitbetaalde melkpreizen, maar ook naar de marktpositie en continuïteit van de verschillende bedrijven.

Doelstelling van het melkpreisonderzoek is een inhoudelijke bijdrage te leveren aan die discussie, door veehouders voor veehouders.

Ik dank de samenstellers voor hun verrichte werkzaamheden en hoop dat deze vergelijking u inzicht geeft in de ontwikkelingen in de Europese melkveehouderij- en zuivelsector.

Siem-Jan Schenk
Voorzitter Vakgroep LTO Rundveehouderij

1. Inleiding en leeswijzer

1.1 Inleiding

In opdracht van de vakgroep Rundveehouderij van LTO Nederland wordt maandelijks de LTO-Internationale melkprijsvergelijking gepubliceerd (www.milkprices.nl). Dit is een vergelijking van de door grote Europese zuivelondernemingen uitbetaalde melkprijzen en gebeurt in samenwerking met de European Dairy Farmers (EDF), die de melkprijsgegevens verzamelt en aanlevert. De berekeningen worden uitgevoerd door het Productschap Zuivel (PZ).

Het doel van de melkprijsvergelijking is om de markt voor boerderijmelk meer doorzichtig te maken voor melkveehouders.

Bij de gekozen methode wordt op basis van de door de verschillende zuivelondernemingen gehanteerde uitbetalingssystemen berekend welke prijs een melkveehouder zou ontvangen, wanneer de melk met een bepaalde samenstelling, kwaliteit en hoeveelheid geleverd zou zijn aan de desbetreffende zuivelonderneming. In dit rapport wordt uitgegaan van melk met standaard:

- 4,2% vet;
- 3,35% eiwit;
- kiemgetal 24.999 per ml;
- celgetal 249.999 per ml;
- jaarleverantie van 350.000 kg.

De prijzen zijn exclusief btw, af boerderij en inclusief nabetaling.

Benadrukt moet worden dat het géén vergelijking is van de gemiddeld uitbetaalde melkprijzen. De gemiddeld door een zuivelonderneming uitbetaalde melkprijs is afhankelijk van de werkelijke samenstelling, kwaliteit, hoeveelheid etc. van de geleverde melk. Ook kunnen op basis van de uitbetaalde melkprijzen geen conclusies worden getrokken over de prestaties van de ondernemingen. Immers bij de beoordeling hiervan spelen veel meer factoren een rol.

Na afloop van ieder kalenderjaar wordt een rapport gepresenteerd met de berekende melkprijzen voor het desbetreffende jaar. De berekende melkprijs per kalenderjaar is het gewogen gemiddelde van de maandelijks berekende melkprijzen. Deze weging is gebaseerd op nationale melkaanvoer per maand. Dit jaarlijkse rapport verschijnt wanneer ook de nabetalingen over het voorgaande boek-/kalenderjaar bekend zijn en dus verwerkt kunnen worden in de berekende melkprijzen.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan allereerst de melkprijzen 2004 (paragraaf 2.1) gevolgd door informatie over de gekozen zuivelondernemingen (paragraaf 2.2) en de melkprijzen in de Verenigde Staten en Nieuw-Zeeland (paragraaf 2.3). In paragraaf 2.4 wordt ingegaan op de melkprijsontwikkeling in de nieuwe EU-lidstaten en tot slot wordt in paragraaf 2.5 een overzicht van de ontwikkeling van de melkprijzen van 1999 tot en met 2004 gegeven.

Een vooruitblik op het lopende melkprijsjaar 2005 staat in hoofdstuk 3.

Dit rapport kan worden gedownload via internet en ook is een Engelstalige versie beschikbaar (zie de colofon).

2. Melkprijzen

2.1 Melkprijzen 2004

De gemiddelde melkprijs van veertien¹ grote Europese zuivelondernemingen was in 2004 € 29,23 per 100 kg standaardmelk². Dit is € 0,53 per 100 kg oftewel 1,8% minder dan in 2003.

Tabel 1 Melkprijzen in euro per 100 kg standaardmelk

	2004			2003			2004/2003	2004/2003 (nationale valuta ²)
	melkprijs	Rang	Gem=100	melkprijs	Rang	Gem=100		
Kympi	35,74	1	122	35,69	1	120	0,1%	
Lactalis	30,41	2	104	31,32	4	105	-2,9%	
Danone	30,35	3	104	31,26	5	105	-2,9%	
Bongrain	30,28	4	104	31,19	6	105	-2,9%	
Milcobel	30,04	5	103	29,61	10	99	1,5%	
Arla Foods DK	29,79	6	102	31,74	3	107	-6,1%	-6,0%
Arla Foods S	29,72	7	102	31,95	2	107	-7,0%	-6,9%
Sodiaal	29,57	8	101	30,71	7	103	-3,7%	
Friesland Foods	29,54	9	101	30,41	8	102	-2,8%	
Campina	29,32	10	100	30,11	9	101	-2,6%	
Humana	28,54	11	98	29,34	11	99	-2,7%	
Nordmilch	27,65	12	95	27,34	14	92	1,1%	
Kerry	27,50	13	94	27,86	12	94	-1,3%	
Glanbia	27,31	14	93	27,34	13	92	-0,1%	
Arla Foods UK	27,17	15	93	26,13	15	88	4,0%	2,1%
First Milk	24,83	16	85	24,15	16	81	2,8%	0,9%
Gemiddeld¹⁾	29,23		100	29,76		100	-1,8%	

¹⁾ Rekenkundig gemiddelde

²⁾ Prijswijziging (%) in nationale valuta voor de niet – euro landen.
Voor ontwikkeling gemiddelde koersen zie bijlage tabel 8.

Minder gedaald dan verwacht, maar wel historisch laag

Meest opvallend is dat ondanks de interventieprijsverlagingen in 2004 en het restrictieve EU-marktbeheer de daling van de gemiddelde melkprijs beperkt is gebleven tot 1,8%. Er zijn zelfs ondernemingen die in 2004 een hogere melkprijs hebben uitbetaald dan in het voorafgaande jaar. Deze beperkte melkrijdsdaling is het gevolg van de relatief goede marktsituatie.

Overigens moet hierbij wel worden opgemerkt dat de melkprijzen in meerdere landen momenteel zijn gedaald tot een historisch laag niveau. Zo waren bijvoorbeeld in Duitsland en Denemarken de melkprijzen de afgelopen 25 jaar niet zo laag als in 2004!

¹ Van Arla Foods worden drie melkprijzen berekend, namelijk voor de Deense en Zweedse leden-leveranciers en voor de Engelse leveranciers. Daarom worden van de veertien ondernemingen in totaal zestien melkprijzen berekend.

² In dit rapport wordt uitgegaan van standaardmelk met 4,2% vet, 3,35% eiwit, en een kiemgetal van 24.999 per ml, een celgetal 249.999 per ml en een jaarleverantie van 350.000 kg. Tenzij anders vermeld zijn de melkprijzen exclusief BTW, af boerderij en inclusief nabetalingen.

Arla Foods grootste daler

De forse melkprijsdaling van het Deens/Zweedse Arla Foods is een tweede zeer opvallend feit. Was de melkprijs van Arla in de afgelopen jaren een 'rots in de branding' – relatief hoog en constant – in 2004 heeft Arla Foods aan haar leden-melkveehouders 6 - 7%³ minder uitbetaald. De dominante positie van Arla op de Deense en Zweedse thuismarkt staat onder druk van buitenlandse concurrenten, met name door de opmars van de discounters en het gedeukte imago van Arla bij vooral de Deense consument. Ook de afzet van speciale kaassoorten, zoals feta, kromp vorig boekjaar. Daarnaast heeft Arla – net als vele andere zuivelondernemingen – uiteraard te maken met minder exportopbrengsten door een lage dollarkoers en kortingen op de exportrestituties.

Finland blijft koploper

De Finse Kymppi groep heeft haar melkprijs over 2004 met € 35,74 per 100 kg standaardmelk kunnen handhaven op het hoge niveau van 2003. Toch hebben de meeste melkveehouders in Finland vorig jaar hun melkprijs zien dalen. Valio, die ongeveer 80% van de Finse melk verwerkt, heeft volgens haar jaarcijfers de melkprijs in 2004 ten opzichte van 2003 verlaagd met € 1 van € 37,8 naar € 36,8 per 100 liter (NB bij werkelijke gehalten). Desondanks blijven de Finse zuivelondernemingen koploper in deze melkprijsvergelijking. Het verschil in melkprijs met de overige zuivelondernemingen is zelfs toegenomen.

Hogere melkpreizen Nordmilch en Milcobel

De herstructurering bij het Duitse Nordmilch lijkt in 2004 zijn vruchten af te werpen in de vorm van een hogere melkprijs. De hogere melkprijs van het Belgische Milcobel (voorheen Belgomilk) komt door de goede resultaten die werden geboekt bij de verkopen van melkpoeder, kaas en ijs. Daarnaast hebben de leden van Belgomilk voorafgaand aan de fusie met BZU via een hogere nabetaling eenmalig geprofiteerd van de verkoop van enkele onroerende zaken.

Forse dalingen maar toch nog steeds relatief goede Franse melkpreizen

Ondanks dat de melkpreizen meer zijn gedaald dan gemiddeld hebben de Franse zuivelondernemingen – met uitzondering van de coöperatie Sodiaal – hun goede positie op de ranglijst in 2004 weten te handhaven. Hoewel de Franse melkveehouders vaak kritiek hebben op de landelijke prijsafspraken, lijken deze de Franse melkveehouders toch geen windeieren te hebben gelegd. De lagere melkprijs van Sodiaal komt mede door een aanscherping van hun kwaliteitseisen, waardoor de kwaliteitstoelage van € 0,75 per 100 liter niet langer geldt voor standaardmelk (zie ook paragraaf 2.2).

Ondanks hoge nabetalingen toch forse melkpreijsdalingen in Nederland

Friesland Foods en Campina hebben ondanks de relatief hoge nabetalingen hun positie op de ranglijst van uitbetaalde melkpreizen niet kunnen verbeteren. De door Friesland Foods uitbetaalde melkprijs wordt bepaald door de ontwikkeling van de melkpreizen van vijf indexondernemingen. Wel heeft Friesland Foods in 2004 een hogere winst behaald dan in het voorafgaande jaar. Van deze winst is ongeveer € 0,30 per 100 kg wel uitgekeerd aan de leden, maar niet meegenomen in deze melkpreijsvergelijking (zie paragraaf 2.2).

Door de dalende opbrengstpreizen van zuivelproducten in West-Europa als gevolg van de sterke prijsdruk vanuit de supermarkten, zijn de bedrijfsresultaten van zowel Friesland Foods als Campina negatief beïnvloed. In Nederland is sprake van een prijzenoorlog. Naast prijsverlagingen leidde dit tot een toename van de verkopen van huismerken en de verkopen door discounters. Overigens hebben de zuivelondernemingen in andere landen ook met deze situatie te maken.

³ Hoewel Arla Foods aan haar Deense en Zweedse leden-melkveehouders dezelfde melkprijs uitbetaalt, doen zich als gevolg van koersschommelingen (van met name de Zweedse Kroon) verschillen voor in de melkpreizen uitgedrukt in euro.

Laagste melkprijzen in het Verenigd Koninkrijk en Ierland

Engelse melkveehouders hebben in 2004 wel een hogere melkprijs ontvangen, maar ontvangen nog steeds de laagste melkprijzen. Doordat het Britse pond in 2004 ten opzichte van de euro gemiddeld in waarde is gestegen, was de prijsstijging uitgedrukt in nationale valuta minder sterk, namelijk 2,1 respectievelijk 0,9% voor Arla UK en First Milk. De koers van het Britse pond heeft niet alleen invloed op de omrekening van de melkprijzen naar euro's, maar ook op de algemene zuivelmarktsituatie in het Verenigd Koninkrijk.

De daling van het Britse pond gedurende de tweede helft van 2004 heeft – naast het relatieve tekort aan mager melkpoeder – de daling van de interventieprijzen (in euro's) voor een groot deel tenietgedaan.

Dat de grootste Britse zuivelcoöperatie First Milk de laagste melkprijzen uitbetaalt, komt doordat het grootste deel van de ledenmelk onverwerkt wordt doorverkocht aan derden. Dit maakt First Milk afhankelijk van de (veelal private) verwerkende industrie. Het bundelen van het aanbod van boerderijmelk zonder voldoende eigen verwerking blijkt hier dus geen marktmacht te creëren.

Door de relatief hoge productie van boter, mager melkpoeder en caseïne is Ierland sterk afhankelijk van de Europese markt- en prijsondersteuning. Daarom is het opvallend dat ondanks de forse verlaging van de Brusselse steun, Glanbia en Kerry hun melkprijzen over 2004 relatief weinig hebben verlaagd. Blijkbaar is de steunverlaging gecompenseerd door de goede marktprijzen van deze basisproducten. Daarnaast hebben Glanbia en Kerry door hun internationale activiteiten ook geprofiteerd van de goede marktsituatie in de Verenigde Staten en van goede marktprijzen van andere productcategorieën met meer toegevoegde waarde, zoals voedingsingrediënten.

Ontwikkeling zuivelmarkt in 2004, beter dan verwacht

Aan de voorzichtig opgaande trend die zich eind 2003 in de prijsontwikkeling op de Europese zuivelmarkt manifesteerde, kwam begin 2004 abrupt een eind. De opbrengstprijzen daalden onder invloed van de onzekerheid omtrent de toekomstige effecten van de toetreding van tien nieuwe lidstaten alsmede de hervorming van het zuivelbeleid.

Een aantal factoren hebben echter een snelle daling van de markt voorkomen, zoals de melkaanvoer die gedurende het gehele jaar achterbleef bij 2003 en een stabiele afzet. Met name de uitvoer zorgde voor een ontlasting van de interne markt. Hierdoor werd slechts in geringe mate van de interventieregeling gebruik gemaakt.

Vanaf juli 2004 werden de interventieprijzen met 7% (boter) respectievelijk 5% (mager melkpoeder) verlaagd. Door de gunstige marktomstandigheden (kleiner aanbod tegenover een grotere vraag) kon de marktprijs van zuivelproducten zich in het algemeen onafhankelijk van de gedaalde interventieprijs ontwikkelen.

Een goede importvraag uit derde landen en een beperkt aanbod elders zorgden het gehele jaar door voor een positieve ontwikkeling van de prijzen van zuivelproducten op de wereldmarkt.

Het hoge prijsniveau in dollars komt voort uit een combinatie van twee factoren: een gebrek aan marktevenwicht en een zwakke dollar. Door een voortdurende daling van de dollar en het restrictieve steun- en prijsbeleid vanuit Brussel (gemiddeld zijn de restitutie- en steunbedragen met 35 tot 40% verlaagd!) konden de hogere wereldmarkt prijzen nauwelijks een prijsopdrijvend effect op de interne markt teweeg brengen, maar hielden de markt tenminste stabiel.

De (Nederlandse) noteringen⁴ voor mager melkpoeder en boter waren in 2004 gemiddeld 0,6% hoger en 1,5% lager dan in 2003. Voor boter was dit gemiddeld 1,5% lager.

⁴ Zie voor het verloop van de noteringen de grafieken 5 en 6 van de bijlage.

Evenals vorig jaar zijn ook in 2004 zowel de productie als afzet op de Europese kaasmarkt verder gestegen. Na een vlak prijsverloop gedurende het grootste gedeelte van het jaar⁵ konden als gevolg van de gunstige markt en minimale voorraadpositie de interne prijzen aan het eind van het jaar voorzichtig aantrekken.

Over het gehele jaar genomen kwam de gemiddelde prijs ongeveer op hetzelfde niveau uit als in 2003. Door de lage dollarkoers en de verlaging van de exportrestituties heeft de EU niet kunnen profiteren van het hoge prijsniveau van kaas op de wereldmarkt.

Naast de positieve ontwikkeling van de wereldmarkt, is de ontwikkeling in de tien nieuwe lidstaten niet ongunstig geweest voor de EU-zuivelmarkt. Per saldo boden de nieuwe lidstaten extra afzetmogelijkheden, met name voor producten met een hogere toegevoegde waarde.

Melkpremie, een pleister op de wonde

Bij de hervorming van het EU zuivelbeleid is besloten de melkveehouders voor ca. 60% te compenseren voor de interventieprijsverlagingen. Over 2004 hebben de melkveehouders een individuele inkomenscompensatie ontvangen van € 1,18 per 100 kg melk⁶, terwijl de melkprijzen met gemiddeld € 0,53 per 100 kg zijn gedaald. Dit verschil kan als volgt verklaard worden.

Ten eerste is de hoogte van de melkpremie gebaseerd op de daling van de interventieprijzen in een geheel kalenderjaar, terwijl de interventieprijzen pas halverwege het jaar (1 juli) verlaagd zijn. Rekentechnisch is de melkpremie het eerste jaar dus hoger dan de interventieprijsdaling.

Daarnaast was in 2004 sprake van een zeer goede (internationale) marktsituatie. Zonder het restrictieve EU-beleid zouden de melkprijzen in 2004 zeer waarschijnlijk gestegen zijn. De laatste kanttekening betreft de absolute hoogte van de melkprijs. In 2003 was reeds sprake van een zeer lage melkprijs. Door de verdere verlaging in 2004 liggen de melkprijzen momenteel in vele landen op het laagste niveau sinds tientallen jaren.

Kortom, voor de melkveehouders is de melkpremie slechts een pleister op de wonde.

⁵ Zie voor het verloop van de noteringen grafiek 7 van de bijlage.

⁶ Dit bedrag is inclusief de extra premie (€ 0,366 per 100 kg) uit de nationale zuivelenveloppe, ervan uitgaande dat de lidstaten besloten hebben de uitkering hiervan te koppelen aan het melkquotum van de individuele melkveehouders.

2.2 Zuivelondernemingen

In de LTO-Internationale melkprijsvergelijking worden zestien melkprijzen berekend van veertien grote Europese zuivelondernemingen uit acht verschillende landen. Van Arla Foods worden drie melkprijzen vermeld, namelijk voor de Zweedse en Deense leden-melkveehouders en de Britse leveranciers aan Arla Foods UK.

Van de veertien zuivelondernemingen behoren acht tot de twintig grootste zuivelconcerns in de wereld. Ondernemingen waarvan de melkprijzen in deze publicatie staan vermeld zijn onderstreept (zie tabel 2).

Tabel 2 Grootste zuivelondernemingen in de wereld

	Onderneming	Land	Zuivelomzet (€ miljard)
1	Nestlé	Zwitserland	14,7
2	Dean Foods	VS	7,0
3	Dairy Farmers of America	VS	6,8
4	<u>Danone</u>	Frankrijk	6,5
5	<u>Arla Foods</u>	Denemarken/Zweden	6,4
6	Fonterra	Nieuw-Zeeland	6,3
7	<u>Lactalis</u>	Frankrijk	5,7
8	Kraft Foods	VS	5,0
9	Unilever¹	Nederland/VK	4,8
10	<u>Royal Friesland Foods</u>	Nederland	4,3
11	<u>Bongrain</u>	Frankrijk	4,1
12	Meiji Dairies²	Japan	3,7
13	<u>Campina</u>	Nederland	3,6
14	Morinaga Milk Industry	Japan	3,3
15	Parmalat	Italië	3,3
16	Land O'Lakes	VS	3,2
17	<u>Humana Milchunion</u>	Duitsland	2,7
18	Saputo	Canada	2,3
19	Schreiber Foods¹	VS	2,3
20	<u>Nordmilch</u>	Duitsland	2,1

Bron: Rabobank International, gebaseerd op omzet in 2004 + fusies en overnames in 2005

¹⁾ Schatting

²⁾ Jaar eindigt maart 2004

De overige zes zuivelondernemingen waarvan melkprijzen worden berekend, namelijk Sodiaal (FR), Belgomilk (B), First Milk (UK), Glanbia (IRL), Kerry (IRL) en Kymppi (FIN) zijn geselecteerd vanwege de gewenste landelijke spreiding.

Alle ondernemingen behoren, met uitzondering van het Finse Kymppi, in hun eigen land overigens wel tot de grootste zuivelondernemingen. Kymppi wordt meegenomen in deze melkprijsvergelijking als alternatief voor het grote Finse zuivelconcern Valio. Tot dusver is het niet gelukt rechtstreeks melkprijsgegevens te verzamelen van Valio.

Per 1 januari zijn Belgomilk en de Belgische Zuivelunie BZU gefuseerd tot Milcobel. Vanaf januari 2005 worden de melkprijzen van Milcobel gepubliceerd. Friesland Coberco Dairy Foods heet vanaf 1 januari 2005 Royal Friesland Foods.

Milcobel (België)

De nieuwe coöperatie Milcobel zal jaarlijks ca. 1 miljard liter melk verwerken, waarvan 900 miljoen liter afkomstig is van de 4.600 leden.

Belgomilk heeft over de in 2004 geleverde hoeveelheid eiwit een nabetaling gedaan van € 27,50 per 100 kg eiwit. Hieruit is een nabetaling berekend van € 0,91 per 100 kg standaardmelk.

Arla Foods (Denemarken en Zweden)

Over het meest recent afgesloten boekjaar van oktober 2003 tot en met september 2004 heeft Arla Foods een nabetaling gedaan van 5,2% van de zogenaamde basiswaarde. De Zweedse melkveehouders hebben hiervan gedurende het melkprijsjaar reeds 2% als voorschot ontvangen. Dit is verwerkt in de berekende maandelijkse melkprijzen, zodat de nabetaling voor de Zweedse melkveehouders 3,2% is oftewel 9,06 SEK (€ 1,06) per 100 kg standaardmelk. Voor de Deense melkveehouders is de berekende nabetaling 10,22 DKK (€ 1,37) per 100 kg standaardmelk. Omdat Arla bij aanvang van het boekjaar 2004/2005 heeft aangekondigd zoveel mogelijk direct alles uit te betalen via de voorschotprijs, komt over het lopende melkprijsjaar mogelijk geen nabetaling.

Humana Milchunion en Nordmilch (Duitsland)

Humana heeft in november (en december) 2004 een tussentijdse nabetaling gedaan van € 0,75 per 100 kg geleverde hoeveelheid melk. Hiervan is € 0,25 ingehouden voor een verdere opbouw van het eigen vermogen. In deze melkprijsvergelijking is een nabetaling van € 0,50 per 100 kg met terugwerkende kracht verwerkt in de maandelijkse melkprijzen van januari tot en met december 2004.

De melkprijzen van zowel Nordmilch als Humana zijn gecorrigeerd voor het door de leden ingebrachte kapitaal van respectievelijk € 4 en € 5,11 per 100 kg. De correctie is minus € 0,16 en minus € 0,21 per 100 kg voor respectievelijk Nordmilch en Humana.

Bongrain, Danone, Lactalis en Sodiaal (Frankrijk)

Alle Franse zuivelondernemingen stellen per maand een basisprijs vast uitgedrukt in euro per 1.000 liter voor melk met 38 gram vet en 32 gram puur⁷ eiwit. Op landelijk niveau worden sinds november 1997 door de melkverwerkende industrie (verenigd in FNIL en FNCL) en de melkveehouders (verenigd in FNPL⁸) afspraken gemaakt over de ontwikkeling van de hoogte van de basisprijs ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar.

Deze afspraken, ook wel nationale aanbevelingen genoemd, gelden per kwartaal en worden gebaseerd op:

- De ontwikkeling van de opbrengstprijzen van boter, mager en vol melkpoeder en wei ('Indexation sur les produits industriels') en de kaasprijzen in Duitsland ('Indexation PGC⁹ Exportés');
- Het verschil tussen de Franse en Duitse¹⁰ melkprijzen in de afgelopen 12 maanden, rekening houdend met een franchise van +/- € 4 per 1.000 liter ('Mesure de compétitivité');
- Een indicatie van de ontwikkeling van de winkelprijzen/marges op de binnenlandse markt van UHT melk, yoghurt, boter (consumentenverpakking) en kaas ('Indicateur PGC France').

⁷ In Frankrijk (en USA) wordt het eiwit niet zoals in andere landen bepaald op basis van het totale stikstofgehalte, maar op basis van puur eiwit. Bij de berekening van de vergelijkbare melkprijs wordt hiervoor gecorrigeerd (puur eiwit = 0,95 ruw eiwit).

⁸ FNIL = Fédération Nationale Industrie Laitiere, FNCL = Fédération Nationale Coopérative Laitieres.

FNPL = Fédération Nationale de Producteurs Laitieres.

⁹ PGC = Produits de Grande Consommation.

¹⁰ Duitsland is de grootste melkproducent in de EU en de belangrijkste exportmarkt voor Franse zuivelproducten.

Zuivelondernemingen die relatief meer afhankelijk zijn van de verkoop van industriële producten, boter en mager melkpoeder (meer dan 35% van de omzet) mogen hun basisprijzen meer verlagen en/of minder verhogen dan de nationale aanbeveling ('Flexibilité Additionnelle'). Daarnaast is bij de meest recente onderhandelingen op 30 mei 2005 besloten dat zuivelondernemingen met relatief veel consumptiemelk(-producten) de prijzen extra met maximaal € 3,00 per 1.00 liter mogen verlagen. In ieder geval Lactalis en Sodiaal zullen hiervan gebruik maken met € -1,50 respectievelijk € -3,00 per 1.000 liter.

Nationale aanbevelingen

	Nationale aanbeveling (= verandering basisprijs t.o.v. dezelfde periode vorig jaar) (€ per 1.000 liter)
1^e kwartaal 2004	januari -10,7 februari en maart -9,5
2^e kwartaal 2004	-12,13
3^e kwartaal 2004	-5,92
4^e kwartaal 2004	-7,0
1^e kwartaal 2005	- 4,5
2^e kwartaal 2005	april -7,0 mei en juni -5,0
2^e semester 2005 (voorlopig)	-5,3
Gemiddeld 2005 (voorlopig)	-5,2

Bij de berekening van de melkprijzen van Sodiaal is met terugwerkende kracht vanaf 2002 de kwaliteitspremie gecorrigeerd. Reden is dat Sodiaal vanaf 1 januari 2002 de bovengrens voor het celgetal, om in aanmerking te komen voor de premie voor superkwaliteit, verlaagd heeft van 300.000 naar 200.000 per ml. Hierdoor vervalt voor Sodiaal de kwaliteitspremie van € 7,50 per 1.000 liter, omdat standaardmelk met een celgetal van 249.999 per ml niet langer in aanmerking komt voor deze premie.

Met uitzondering van Sodiaal zijn de Franse bedrijven private ondernemingen die geen nabetalings verrichten. De coöperatie Sodiaal heeft besloten om de in 2004 uitbetaalde melkprijs achteraf (!) te korten met € 3,00 per 1.000 liter. Vanaf januari 2005 wordt hiertoe maandelijks van de melkveehouders een bedrag ingehouden op het melkgeld. De berekende melkprijs van Sodiaal is met terugwerkende kracht vanaf januari t/m december 2004 gekort met € 3,00 per 1.000 liter.

Glanbia en Kerry (Ierland)

De melkprijzen van de Ierse ondernemingen hebben betrekking op 'manufacturing milk'. Dit is boerderijmelk die niet wordt verwerkt tot consumptiemelk (-producten).

In de berekende melkprijzen voor Glanbia zijn de wintermelktoeslagen – deels met terugwerkende kracht – vanaf oktober 2003 vervallen.

Glanbia en Kerry hebben geen nabetalings over 2004 verricht. Mogelijk dat Glanbia in de toekomst na afloop van het kalenderjaar weer nabetalings zal uitkeren. Dit als gevolg van hun toezegging aan de melkveehouders dat zij een marktconforme melkprijs zullen uitbetalen gebaseerd op het Ierse gemiddelde.

Campina en Friesland Foods (Nederland)

De melkprijs van Friesland Foods wordt vastgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de melkprijzen van vijf indexondernemingen, te weten Arla Foods Denemarken, Belgomilk, Campina, Humana Milchunion en Nordmilch ten opzichte van 2002 en gecorrigeerd naar gemiddelde vet- en eiwitgehaltenes 2004. Op basis hiervan heeft Friesland Foods de voorlopige¹¹ melkprijs 2004 vastgesteld en een nabetaling van 7,35% over de voorschotmelkprijs. Van deze nabetaling is het teveel betaalde melkgeld over 2003, namelijk € 0,02 per 100 kg, afgetrokken. Na aftrek van deze correctie is de berekende nabetaling over 2004 gebaseerd op 7,28% van de voorschotmelkprijs. Naast deze nabetaling hebben de leden-melkveehouders op basis van de waarde van de geleverde melk dividend A ontvangen overeenkomend met 0,83368% van de voorschotmelkprijs. Gecorrigeerd voor het tijdstip van uitbetaling is de berekende nabetaling (inclusief dividend A) over 2004 € 2,18 per 100 kg.

Doordat de melkprijs van Friesland Foods niet gekoppeld is aan de eigen bedrijfsresultaten, zeggen de hoogte en ontwikkeling van deze melkprijs niets over de prestaties van deze onderneming. Uit de jaarcijfers blijkt dat de nettowinst van Friesland Foods over 2004 ten opzichte van 2003 met 25 % is gestegen naar € 70 miljoen. Van deze winst is € 13 mln uitgekeerd als dividend A en meegenomen bij de berekende melkprijs, omdat de uitbetaling hiervan gekoppeld is aan de geleverde hoeveelheid melk. Van het resterende bedrag wordt € 15 mln uitgekeerd als dividend op (certificaten van) aandelen B en wordt € 42 mln aan het eigen vermogen toegevoegd. Omgerekend naar (afgerond) 5 miljard kg ledenmelk, is de uitkering op dividend B ca. € 0,30 per 100 kg en is de toevoeging aan het eigen vermogen € 0,84 per 100 kg. Omdat de uitkering van dividend niet gekoppeld is aan de geleverde hoeveelheid melk, is deze uitkering niet meegenomen bij de berekening van de melkprijs.

Door Campina is over 2004 een nabetaling verricht van € 0,16 per kg vet en € 0,48 per kg eiwit. Voor standaardmelk met 4,2% vet en 3,35% eiwit en rekening houdend met het tijdstip van uitbetaling komt dit overeen met € 2,06 per 100 kg. Deze nabetaling hebben de leden-melkveehouders voor een deel uitgekeerd gekregen in de vorm van achtergestelde obligaties. Aangezien over deze obligaties een marktconforme rentevergoeding wordt ontvangen, zijn deze volledig meegenomen in de berekende nabetaling.

Gezien het streven van beide Nederlandse coöperaties om 95% van de melkprijs als voorschot uit te betalen is de nabetaling over 2004 met 7 - 8% relatief hoog. Ook hebben beide coöperaties uitgedrukt in absolute bedragen over 2004 een hogere nabetaling gedaan dan over 2003.

Kymppi (Finland)

Door een aanpassing van de het systeem van seizoenstoeslagen en -heffingen kunnen de berekende maandelijkse melkprijzen in 2004 afwijken van 2003, maar voor het overige hebben de Finse melkveehouders die leveren aan Kymppi in 2004 exact dezelfde voorschotmelkprijs ontvangen als in 2003. Met ingang van april 2005 heeft Kymppi de vetprijzen verlaagd van € 2,40 naar € 2,00 per kg vet. Deze eerste verlaging sinds januari 2002 komt overeen met € 1,63 per 100 kg standaardmelk met 4,2% vet.

Gecorrigeerd voor het tijdstip van uitbetaling heeft Kymppi over 2004 evenals over 2003 een nabetaling gedaan van € 1,92 per 100 kg.

Arla Foods UK en First Milk (Verenigd Koninkrijk)

Door Arla Foods UK en First Milk zijn geen nabetalingen verricht. Vanaf december 2004 wordt door een inhouding van 0,5 pence per liter door de leden-melkveehouders geïnvesteerd in First Milk ('Investment Account Retention'). Met o.a. deze middelen wil First Milk investeren in verwerkingscapaciteit, zoals o.a blijkt uit de recente aankoop van 15% van de aandelen van de zuivelonderneming Robert Wiseman Dairies.

¹¹ De melkprijs voor 2004 is nog niet definitief. De definitieve melkprijs wordt voor 1 november 2005 vastgesteld aan de hand van officiële publicatie van de jaarcijfers van de vijf indexondernemingen.

2.3 Verenigde Staten en Nieuw-Zeeland

De berekende melkprijzen van de VS zijn gebaseerd op een omrekening van de zogenaamde Class III prijzen en de prijzen van Nieuw-Zeeland betreffen de door de zuivelcoöperatie Fonterra uitbetaalde melkprijzen. Deze melkprijzen worden in het kader van de LTO-Internationale Melkprijzvergelijking berekend om een indruk gegeven van de melkprijzontwikkeling in de 'rest van de wereld'.

Tabel 3 Melkprijzen Nieuw-Zeeland, VS en gemiddelde EU
In euro per 100 kg standaardmelk

	2004	2003	2004/2003	2004/2003 (nationale valuta)
Nieuw-Zeeland	17,85	15,64	14,1%	10,4%
VS	31,10	24,82	25,3%	34,4%
Gemiddeld EU	29,23	29,76	-1,8%	

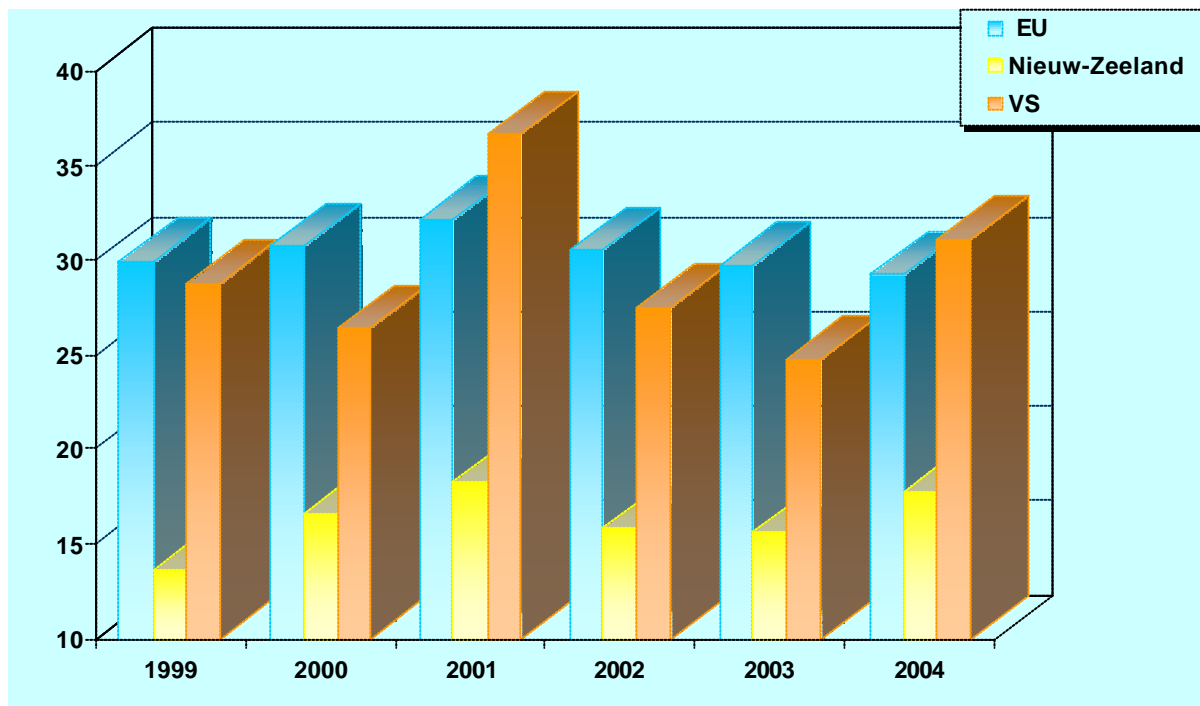
De goede internationale marktsituatie in 2004 komt tot uitdrukking in de gestegen melkprijzen die de Nieuw-Zeelandse coöperatie Fonterra aan haar leden melkveehouders heeft uitbetaald. Voor het seizoen 2004/2005 verwacht Fonterra een melkprijs uit te betalen van 4,50 NZD per kg 'milk solids'¹². Dit is een stijging van ruim 6% ten opzichte van 2003/2004. Omgerekend naar kalenderjaar en in euro per 100 kg standaardmelk hebben Nieuw-Zeelandse melkveehouders in 2004 ten opzichte van 2003 een 14% hogere melkprijs ontvangen.

Voor volgend seizoen verwacht Fonterra overigens lagere melkprijzen. Door de wijze waarop Fonterra de valutarisico's heeft afgedekt, worden de effecten van de lagere US dollar koers pas het volgende seizoen zichtbaar in de uitbetaalde melkprijzen.

De melkprijzen in de Verenigde Staten zijn in 2004 met 25% gestegen. Uitgedrukt in US Dollars was de stijging zelfs 34% ten opzichte van vorig jaar.

In grafiek 1 staan de ontwikkelingen van de Amerikaanse en Nieuw-Zeelandse melkprijzen en het gemiddelde van de veertien EU-zuivelondernemingen van 1999 t/m 2004¹³.

Grafiek 1 Gemiddelde melkprijzen EU, VS en Nieuw-Zeeland
In euro per 100 kg standaardmelk in 1999 t/m 2004

Hoewel de jaarlijkse schommelingen in de VS groter zijn dan in de EU, ligt de melkprijs in de VS met gemiddeld € 29,21 iets lager dan in de EU (€ 30,41), terwijl de melkveehouders in Nieuw-Zeeland met € 16,33 iets meer dan de helft ontvangen van de gemiddelde EU-melkprijs.

¹² Milk solids is het gehalte aan vet plus eiwit.

¹³ Voor achterliggende cijfers zie bijlage, tabel 6.

2.4 Nieuwe EU-lidstaten¹⁴

De uitbreiding van de EU met tien nieuwe lidstaten per 1 mei 2004 ligt alweer ruim een jaar achter ons. De Europese zuivelmarkt heeft de eerste periode in de nieuwe situatie goed doorstaan.

Tabel 4 *Betekenis van de nieuwe tien lidstaten voor de EU-melkproductie*

In 1.000 ton, tenzij anders vermeld

	Melkproductie	Aandeel fabrieksmelk
Polen	11.890	65%
Tsjechië	2.623	95%
Hongarije	1.939	88%
Litouwen	1.890	61%
Slowakije	1.231	96%
Overige nieuwe lidstaten	2.585	72%
Totaal toetreders:	22.158	72%
Aandeel in EU-25 totaal	15,5%	1)

¹⁾ Gemiddeld aandeel fabrieksmelk EU-25: 91%

Melkpreisverschillen binnen EU-25 genereren nieuwe melkstromen

Door de nog relatief grote prijsverschillen voor boerderijmelk binnen de EU-25 zijn, zoals verwacht, na de uitbreiding wel nieuwe melkstromen op gang gekomen. Zo werd vanuit Polen na de toetreding in mei veel melk in bulk naar de oude lidstaten uitgevoerd. Achter deze uitvoer zaten met name zuivelondernemingen uit Duitsland en in mindere mate Nederland, die zo de nieuw ontstane mogelijkheid tot aankoop van boerderijmelk in (westelijk) Polen benutten. Ook vanuit Tsjechië heeft zich sinds de toetredingsdatum een aanzienlijke melkstroom richting oude lidstaten ontwikkeld. Ruim een kwart hiervan ging naar Italië, het merendeel (bijna driekwart) was echter bestemd voor Duitsland (Beieren).

Krapte in melk leidt tot problemen bij Tsjechische zuivelindustrie

De zuigkracht van de hogere melkprijs in Beieren heeft inmiddels wel tot problemen geleid in de melkvoorziening bij de lokale, Tsjechische zuivelindustrie. Inmiddels is een ware strijd om de Tsjechische melkplas ontbrand. Ook prijsverschillen tussen nieuwe lidstaten onderling spelen hierbij een rol. In 2004 is de melkstroom vanuit Slowakije naar Tsjechië meer dan verdubbeld. Toch zijn er grenzen aan het transport van bulkmelk, vooral bepaald door transportkosten. Niet alle tekorten laten zich met inkoop elders compenseren, zodat sommige ondernemingen ook noodgedwongen hun productie hebben terugschroefd.

Open markt leidt tot versnelde nivellering van melkpreisverschillen binnen Europa

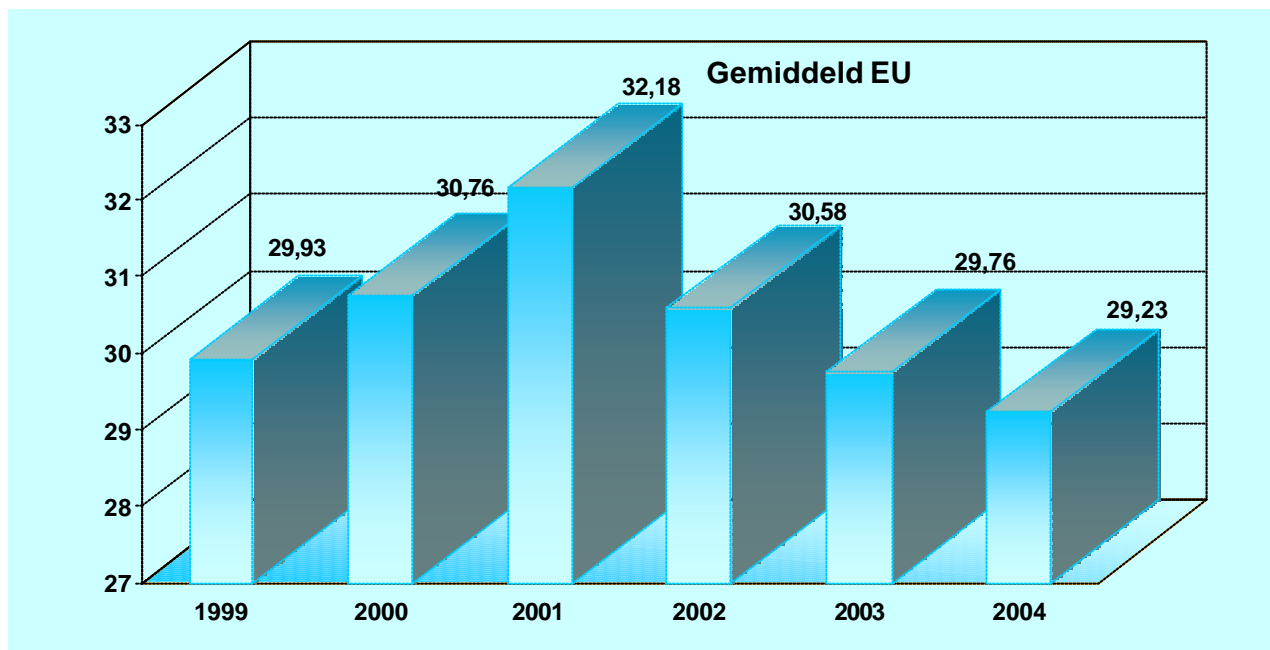
Het getouwtrek rond de beschikbare melkplas leidt logischerwijs op lokale markten tot een opwaartse druk op de melkprijs. Dit, plus het feit dat het algehele kwaliteitsniveau van melk in de nieuwe lidstaten snel stijgt, heeft het afgelopen jaar in de meeste landen tot prijsstijgingen met dubbele cijfers geleid. Polen is daarbij koploper. De gemiddelde uitbetaalde melkprijs lag daar in februari 2005 ruim 40% boven het niveau van het een jaar eerder. In andere landen als Letland (+36%), Hongarije (+21%), Estland (+17%), Tsjechië (+15%) en Slowakije (+13%) is eveneens sprake van een stijgende melkprijs. Dit alles zal bijdragen aan een versnelde nivellering van melkpreisverschillen binnen de vergrote EU-binnenmarkt.

¹⁴ Dit hoofdstuk is een verkorte weergave van een artikel in Zuivelzicht, jaargang 97, nummer 10 - 1 juni 2005.

2.5 Melkprijzen 1999 tot en met 2004

Uit grafiek 2 blijkt dat de melkprijzen in 2004 gemiddeld¹⁵ op het laagste niveau zijn, sinds de start van LTO-Internationale Melkprijzvergelijking in 1999.

Grafiek 2 Ontwikkeling gemiddelde melkprijs
In euro per 100 kg standaardmelk

Na het zeer goede zuiveljaar 2001 zijn de melkprijzen ieder jaar gedaald.

leder jaar¹⁶ en dus ook gemiddeld heeft het Finse Kymppi de hoogste melkprijs uitbetaald (tabel 5).

De berekende melkprijs van Kymppi is (zie tabel 5) 15% hoger dan het gemiddelde van alle zuivelondernemingen. Na Kymppi komt Arla met ruim 4 - 5% meer dan gemiddeld. De Nederlandse en Franse ondernemingen betaalden ongeveer 3% meer.

De berekende melkprijs van Humana en Milcobel ligt ongeveer op het gemiddelde niveau, terwijl de prijzen van de Ierse ondernemingen en Nordmilch duidelijk lager zijn. In het Verenigd Koninkrijk worden de laagste melkprijzen uitbetaald.

Opvallend is het grote verschil in melkprijzen. Een melkveehouder die levert aan het Finse Kymppi ontvangt voor standaardmelk een prijs, die gemiddeld € 9,43 hoger is dan wanneer hij zou leveren aan het Britse First Milk. Uitgaande van 350.000 kg per jaar komt dit overeen met ruim € 30.000 per jaar meer aan melkgeld. Hierbij moet overigens worden opgemerkt dat tegenover deze extra opbrengsten ook veel hogere kosten staan voor de Finse melkveehouder. Als gevolg van bijvoorbeeld het Finse klimaat is het groeiseizoen veel korter en moeten stallen extra geïsoleerd worden met als gevolg veel hogere voer- en huisvestingskosten.

De melkprijsverschillen tussen de ondernemingen op het vasteland van Noordwest Europa zijn veel geringer. Zonder de Finse, Ierse en Engelse ondernemingen is het melkprijsverschil tussen de hoogste (Arla Foods S) en de laagste (Nordmilch) € 2,81 per 100 kg standaardmelk.

¹⁵ Rekenkundig gemiddelde van de 16 melkprijzen van de Europese zuivelondernemingen.

¹⁶ Zie voor achterliggende melkprijzgegevens bijlage, tabel 6.

Tabel 5 Gemiddelde melkprijzen 1999 t/m 2004
In euro per 100 kg standaardmelk

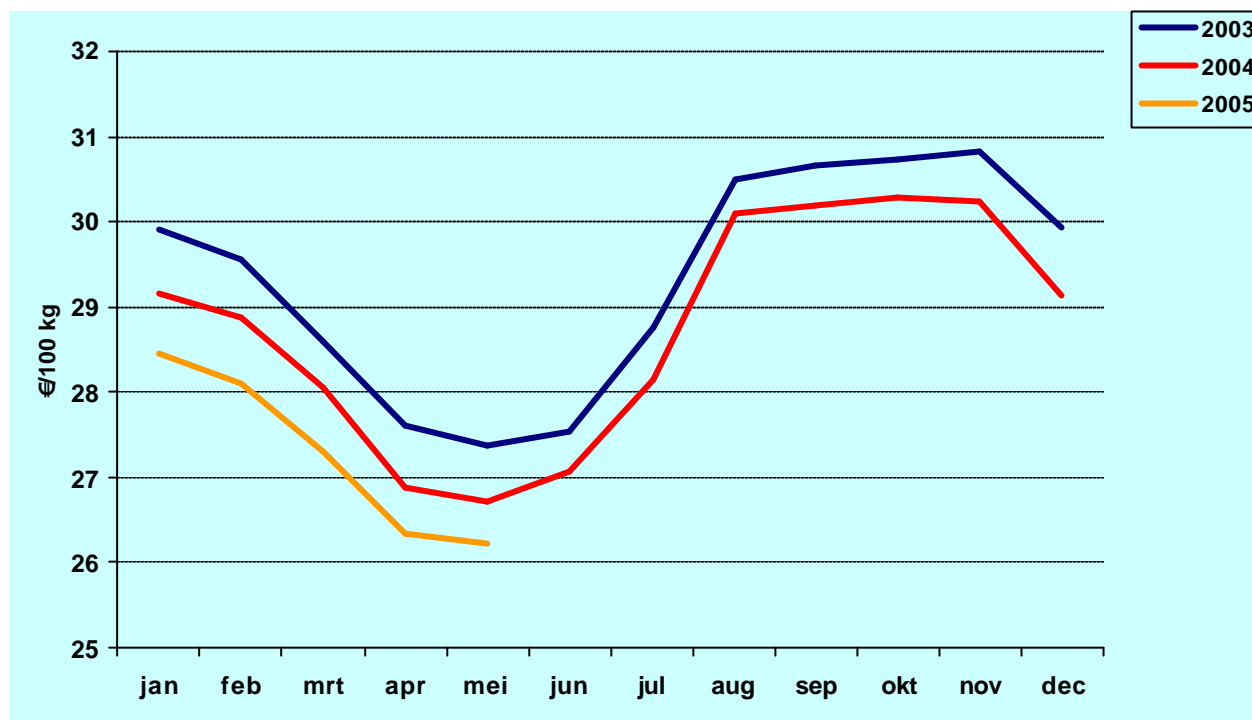
	Gemiddeld 1999 t/m 2004	Gemiddeld EU = 100
Kymppi	35,02	115
Arla Foods S	31,98	105
Arla Foods DK	31,72	104
Lactalis	31,38	103
Danone	31,37	103
Bongrain	31,31	103
Friesland Foods	31,17	103
Sodiaal	31,03	102
Campina	30,96	102
Humana	30,22	99
Milcobel	30,17	99
Glanbia	29,19	96
Nordmilch	29,17	96
Kerry	28,58	94
Arla Foods UK	27,65	91
First Milk	25,59	84
Gemiddeld EU¹⁾	30,41	100

¹⁾ Rekenkundig gemiddelde

3. Vooruitblik 2005

In grafiek 3 is de ontwikkeling van het gemiddelde van de door de Europese zuivelondernemingen uitbetaalde voorschotmelkprijs aangegeven.

Grafiek 3 *Ontwikkeling gemiddelde voorschotmelkprijs*
In euro per 100 kg standaardmelk t/m mei 2005

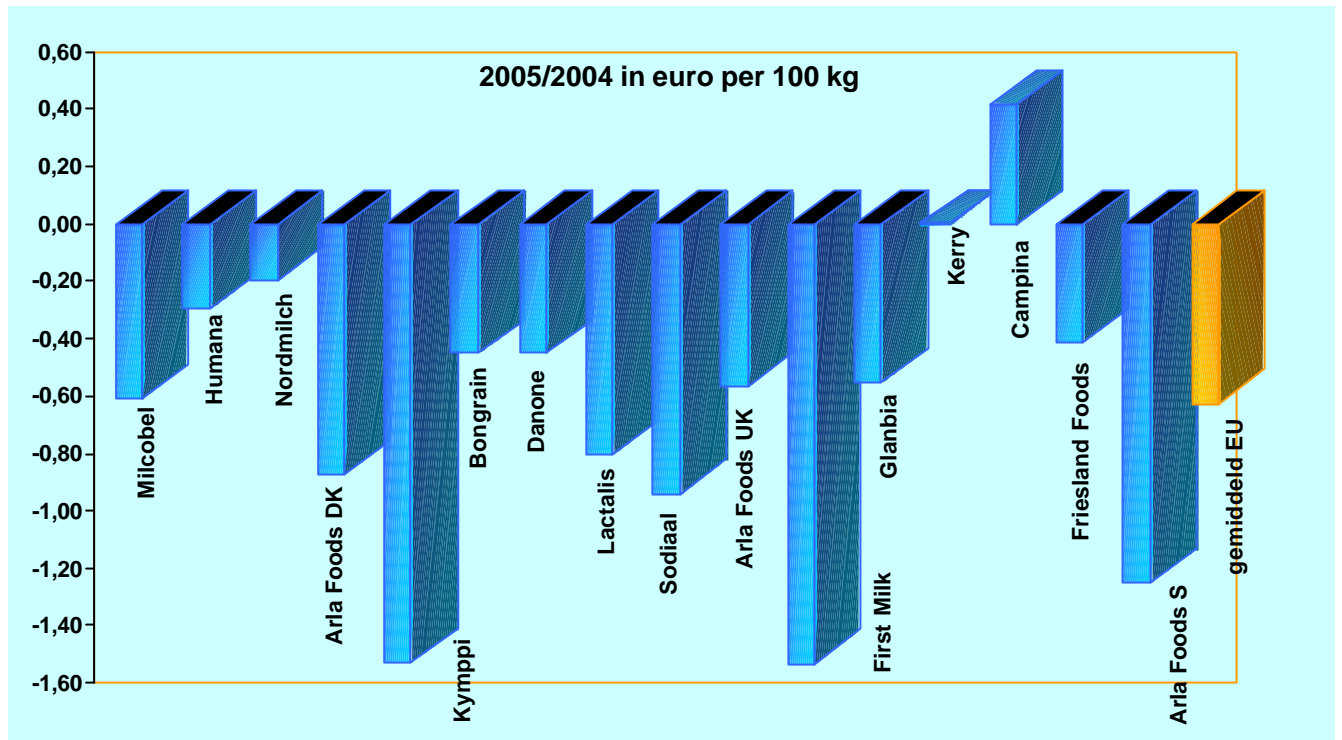

In de eerste vijf maanden van 2005 liggen de uitbetaalde voorschotmelkprijzen gemiddeld €0,63 per 100 kg oftewel 2,3 % lager dan in dezelfde periode vorig jaar¹⁷.

¹⁷ Voor achterliggende cijfers, zie bijlage, tabel 7.

Grafiek 4 Gemiddelde voorschotmelkprijs

Per 100 kg standaardmelk januari t/m mei 2005 t.o.v. 2004

Zoals blijkt uit grafiek 4 is de variatie in melkprijswijzigingen tussen de ondernemingen groot.

Zo hebben de melkveehouders van Campina begin 2005 zelfs een hogere melkprijs ontvangen dan een jaar eerder, terwijl de Engelse en Scandinavische melkveehouder een aanzienlijk lagere melkprijs ontving. De Finse melkveehouders die leveren aan Kymppi hebben zullen dit jaar ook een lagere melkprijs ontvangen. Kymppi en trouwens ook Valio hebben recent de voorschotmelkprijzen fors verlaagd (zie ook paragraaf 2.2).

Op de EU-zuivelmarkt is ondanks een toename van de melkaanvoer in de eerste maanden van het jaar tot dusver (begin juni 2005) sprake van een redelijk evenwicht. Oude voorraden nemen af en het aanbod van boter en mager melkpoeder ter interventie blijft beperkt. Marktpartijen vrezen dat bij een stabiele ontwikkeling van de uitvoer de interne marktvoorzienig in het najaar krap kan worden. Dekkingsaankopen hebben inmiddels geleid tot hogere prijzen in het eiwitsegment van de markt. In weerwil van de relatief goede marktsituatie ziet het er niet naar uit dat de Ierse en Engelse melkveehouders hiervan zullen profiteren. Onlangs werden door Kerry, Glanbia en Arla UK verdere melkprijsverlagingen aangekondigd wat heeft geleid tot veel protest onder de melkveehouders.

Bijlage Overige tabellen en grafieken

Tabel 6 Gemiddelde melkprijzen 1999 t/m 2004

In euro per 100 kg standaardmelk met 4,20% vet, 3,35% eiwit, kiemgetal 24.999, celgetal 249.999 en een jaarlijkse leverantie van 350.000 kg.

Prijzen exclusief BTW, af boerderij en inclusief de nabetalingsen.

	Gem 1999–2004	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Kymppi	35,02	33,61	33,94	35,29	35,84	35,69	35,74
Arla Foods S	31,98	33,01	34,62	30,87	31,74	31,95	29,72
Arla Foods DK	31,72	31,45	31,91	32,69	32,71	31,74	29,79
Lactalis	31,38	30,73	31,46	32,79	31,58	31,32	30,41
Danone	31,37	30,73	31,50	32,68	31,68	31,26	30,35
Bongrain	31,31	30,70	31,45	32,65	31,60	31,19	30,28
Friesland Foods	31,17	30,26	31,55	33,60	31,68	30,41	29,54
Sodiaal	31,03	30,15	31,66	32,78	31,30	30,71	29,57
Campina	30,96	30,45	30,48	32,88	32,51	30,11	29,32
Humana	30,22	29,23	30,49	32,90	30,81	29,34	28,54
Milcobel	30,17	28,17	31,37	32,23	29,63	29,61	30,04
Glanbia	29,19	30,09	30,64	31,55	28,21	27,34	27,31
Nordmilch	29,17	28,71	29,90	32,76	28,67	27,34	27,65
Kerry	28,58	28,44	29,17	30,22	28,32	27,86	27,50
Arla Foods UK	27,65	27,76	26,74	30,27	27,84	26,13	27,17
First Milk	25,59	25,33	25,32	28,76	25,14	24,15	24,83
Gemiddeld EU	30,41	29,93	30,76	32,18	30,58	29,76	29,23
Nieuw-Zeeland	16,33	13,65	16,64	18,33	15,85	15,64	17,85
VS	29,21	28,76	26,42	36,66	27,50	24,82	31,10

Tabel 7 Gemiddelde voorschotmelkprijzen januari t/m mei 2005

In euro per 100 kg standaardmelk

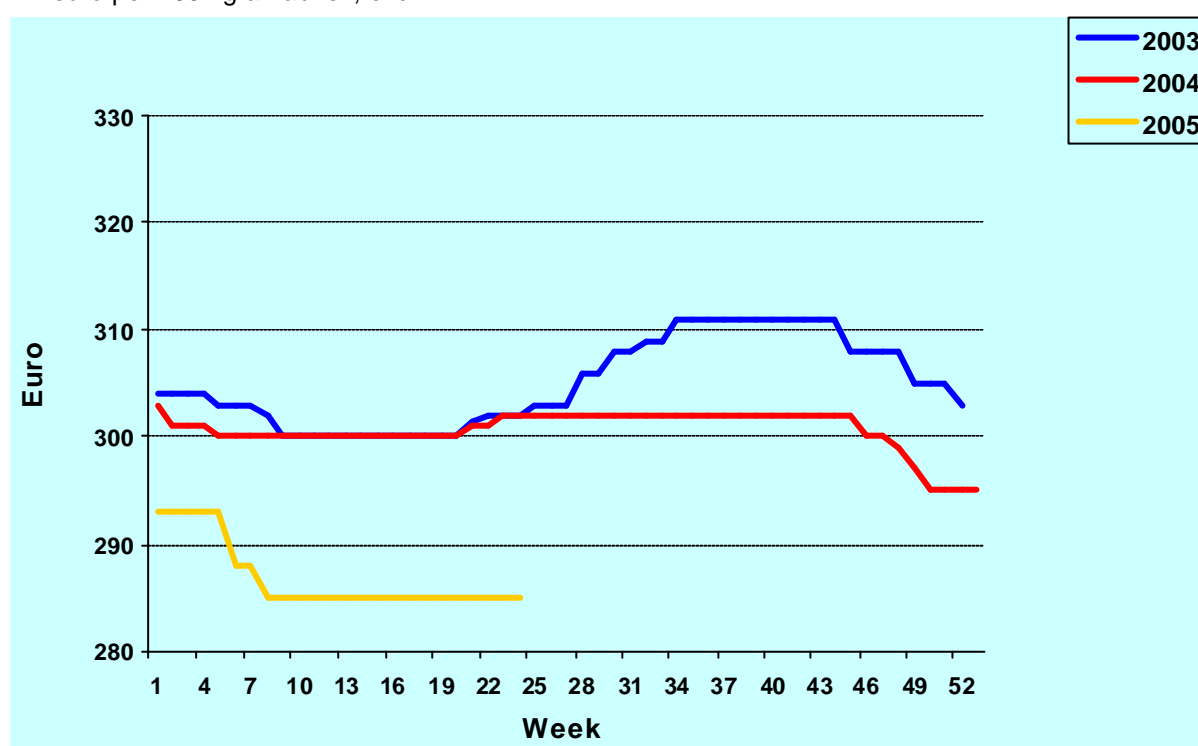
	Gemiddeld januari - mei 2004	Gemiddeld januari - mei 2005	Vershil	%
Milcobel	28,90	28,29	-0,61	-2,1%
Humana	28,19	27,89	-0,30	-1,1%
Nordmilch	26,66	26,46	-0,20	-0,7%
Arla Foods DK	28,82	27,94	-0,88	-3,0%
Kymppi	31,57	30,03	-1,53	-4,9%
Bongrain	29,79	29,34	-0,45	-1,5%
Danone	28,87	28,42	-0,45	-1,6%
Lactalis	29,93	29,12	-0,81	-2,7%
Sodiaal	27,93	26,99	-0,94	-3,4%
Arla Foods UK	26,61	26,04	-0,57	-2,1%
First Milk	24,70	23,16	-1,54	-6,2%
Glanbia	27,15	26,60	-0,55	-2,0%
Kerry	27,50	27,50	0,00	0,0%
Campina	25,27	25,69	0,42	1,7%
Friesland Foods	26,01	25,60	-0,41	-1,6%
Arla Foods S	29,09	27,84	-1,25	-4,3%
Gemiddeld EU	27,94	27,31	-0,63	-2,3%
Nieuw-Zeeland	17,02	18,76	1,74	10,2%
VS	31,96	27,18	-4,78	-15,0%

Tabel 8 Gemiddelde koersen in euro

	2003	2004	2004/2003
Britse Pond (GBP)	1,448	1,475	1,91%
Zweedse Kroon (SEK)	0,110	0,110	-0,04%
Deense Kroon (DKK)	0,135	0,134	-0,14%
US Dollar (USD)	0,886	0,805	-9,15%
Nieuw-Zeelandse Dollar (NZD)	0,515	0,534	3,74%

Grafiek 5 Nederlandse notering boter

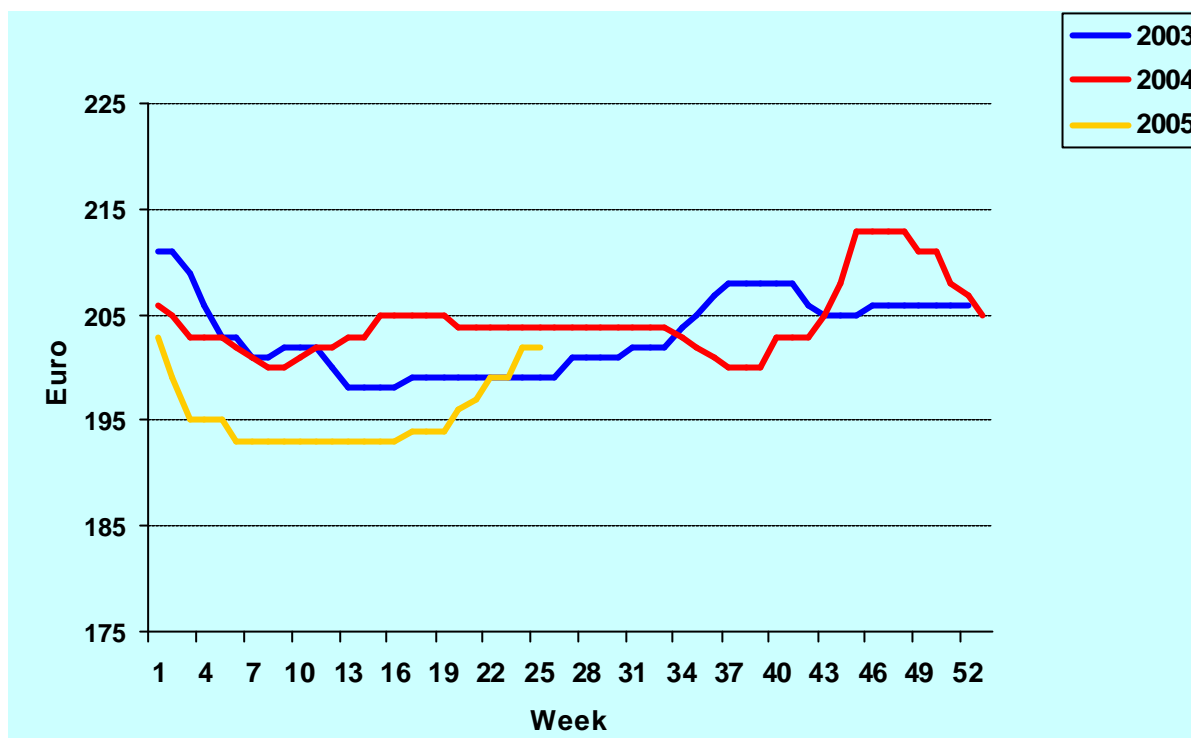
In euro per 100 kg af fabriek, excl. BTW

(Bron: Productschap Zuivel)

Grafiek 6 Nederlandse notering mager melkpoeder

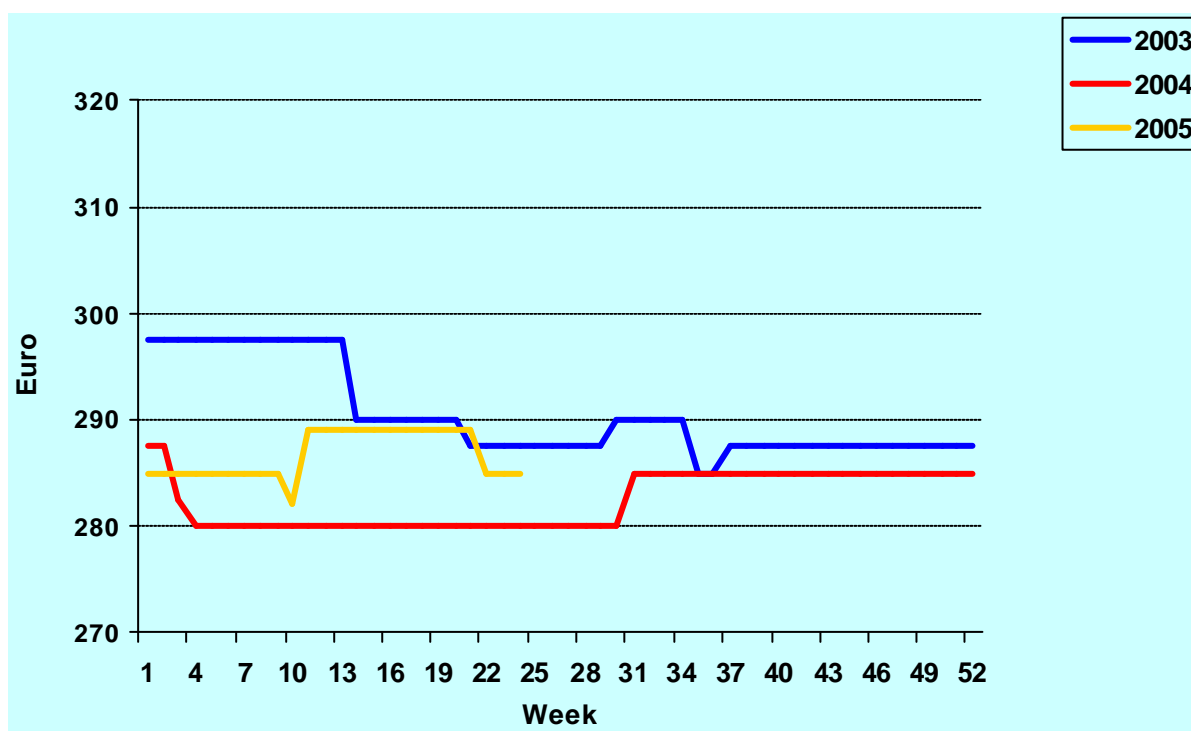
In euro per 100 kg af fabriek, excl. BTW

(Bron: Productschap Zuivel)

Grafiek 7 Keulse/Hannover notering Nederlandse jonge Goudse kaas

In euro per 100 kg, excl. BTW

(Bron ZMP)